

**Brüssel, 15. detsember 2025
(OR. en)**

15851/25

**CONOP 79
COARM 199
CFSP/PESC 1708**

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 15. detsember 2025

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Nõukogu järelused tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide 2026. aasta läbivaatamiskonverentsiks

Delegatsioonidele edastatakse lisas tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide üheteistkümnendaks läbivaatamiskonverentsiks koostatud nõukogu järelused, mille nõukogu (välisasjad) kiitis heaks oma 4145. istungil, mis toimus 15. detsembril 2025.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED TUUMARELVA LEVIKU TÕKESTAMISE LEPINGU (NPT)
OSALISRIIKIDE 2026. AASTA LÄBIVAATAMISKONVERENTSISKS**

1. Osana oma kindlast pühendumusest tõhusale mitmepoolsusele ja reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale kordab nõukogu oma vankumatut toetust tuumadesarmeerimise, tuumarelva leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli struktuuri tagamisele ja tugevdamisele. Euroopa Liit (EL) jätkab tööd **NPT 2026. aasta läbivaatamiskonverentsi eduka läbiviimise nimel**, nagu ta on seda teinud kogu selle tsükli jooksul.
2. Nõukogu kinnitab taas oma **vankumatut toetust NPT-le**, mis on ülemaailmse tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakivi, asendamatu alus tuumadesarmeerimise saavutamisel vastavalt NPT VI artiklile ja oluline element tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise arendamisel vastavalt NPT IV artiklile. See on kriitilise tähtsusega rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks.
3. Nõukogu tunnistab **NPT väärtuslikkust ja selle seniseid saavutusi**. See on toonud julgeolekualast kasu kõigile osalisriikidele rohkem kui viie aastakümne vältel. NPT sisaldab õiguslikult siduvat tuumadesarmeerimise kohustust ning on võimaldanud märkimisväärselt vähendada tuumarelvavarusid võrreldes külma sõja aegsete rekordtasemetega, sillutanud teed teatavate riikide loobumisele tuumarelvadest ja piiranud tuumarelvade levikut. See leping on Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete süsteemi alus. Sellel on olnud keskne roll tuumaenergia rahuotstarbelisel arendamisel, uurimisel, tootmisel ja kasutamisel, hõlbustades rahvusvahelist koostööd selles valdkonnas.

4. Lepingut ohustavad **märkimisväärsed probleemid**, sealhulgas üha suuremad pinged ja tuumaretoorika taaspuhkemine, nagu on näha Venemaa tegevuses tema põhjendamatu ja ebaseadusliku täiemahulise Ukraina-vastase agressioonisõja raames, kusjuures Moskva käsitab oma sõjategevust oma massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise alastest kohustustest ja lubadustest tähtsamana. Seda keerulist olukorda süvendavad ka jätkuvad piirkondlikud massihävitusrelvade levikuga seotud kriisid, Hiina tuumaarsenali kiire ja läbipaistmatu laienemine ning kohustuste ja lubaduste ebaühtlane täitmine.
5. Nõukogu märgib, et **tuumarelva kasutamisega kaasnevad üliirängad tagajärjed**, ja rõhutab, et selle ärahoidmise eest vastutavad kõik riigid. Sellega seoses tuletab nõukogu meelde viie tuumariigi juhtide ühisavaldust tuumasõja ennetamise ja võidurelvastumise vältimise kohta, sealhulgas põhimõtet, et „**tuumasõda ei saa võita ja seda ei tohi kunagi pidada**“, mida ÜRO laiem liikmeskond on tulevikupakti kaudu kohustunud järgima.
6. Nõukogu kinnitab taas **NPT ülemaailmse kohaldamise** tähtsust ning kutsub NPT-ga mitteühinenud riike, eelkõige Indiat, Iisraeli ja Pakistani sellega tuumarelvavabade riikidena ühinema ning pidama kuni ühinemiseni kinni NPT tingimustest.
7. Nõukogu kordab oma toetust **NPT kõigile kolmele üksteist tugevdavale sambale ning NPT 2010. aasta läbivaatamiskonverentsi tegevuskava** terviklikule, tasakaalustatud ja täielikule **rakendamisele**. Nõukogu rõhutab kiireloomulist vajadust täita **kõik NPT-st tulenevad kohustused ja eelmistel läbivaatamiskonverentsidel võetud kohustused**, sealhulgas vajadust konkreetsete edusammude järele VI artikli täielikuks rakendamiseks, et lõppeesmärgina saavutada tuumarelvade täielik kaotamine.

8. Nõukogu tunnustab selles tsükliis tehtud edusamme **NPT läbivaatamisprotsessi tugevdamise** meetmete kindlaksmääramisel. EL on teinud konstruktiivset koostööd¹ ja töötab aktiivselt selle nimel, et läbivaatamiskonverentsil võetaks ühe põhiväljundina vastu sellekohane otsus. Sellega seoses on nõukogu 27. märtsi 2025. aasta otsuse (ÜVJP) 2025/646 (millega toetatakse tuumarelva leviku tõkestamise lepingu (NPT) osalisriikide 2026. aasta läbivaatamiskonverentsi eduka läbiviimise hõlbustamist) eesmärk parandada tsükli kaasavust.
9. Nõukogu on pühendunud **läbipaistvuse ja vastutuse suurendamisele**. EL toetab mõtet luua tsükli raames protsess osalisriikide, eelkõige kõigi tuumariikide NPT-ga seotud kohustuste ja lubaduste täitmise läbivaatamiseks kõigi kolme samba lõikes, eriti VI artiklist tulenevate kohustuste puhul. Samuti pooldab EL aruandluse edasist kvalitatiivset parandamist, julgustades arendama varasemaid ettepanekuid, sealhulgas standardvorme edasi, võttes arvesse tuumariikide 2013. aasta mudelit ja pärast seda välja töötatud parimaid tavasid, ning tunnistades, et tuumarelvavabade riikide aruannete standardvormi väljatöötamine võib aidata suurendada esitatavate aruannete arvu.²

¹ [Tugevam läbivaatamisprotsess tugevama NPT nimel – Euroopa Liidu ettepanekud NPT läbivaatamisprotsessi tugevdamise töörühmale ja enne NPT 11. läbivaatamiskonverentsi ettevalmistuskomitee esimest istungit](#), töödokument, mille EL esitas enne läbivaatamisprotsessi edasise tugevdamise töörühma koosolekut (Viin, 24.–28. juuli 2023).

² Viimane ELi esildis selles küsimuses on „[Tee suurema läbipaistvuse ja vastutuse poole NPT läbivaatamisprotsessis](#)“, s.o töödokument, mille EL esitas enne tuumarelva leviku tõkestamise lepingu osalisriikide 2026. aasta läbivaatamiskonverentsi ettevalmistuskomitee kolmandat istungit (New York, 28. aprill – 9. mai 2025).

10. Nõukogu innustab NPT osalisriike töötama selle nimel, et saavutada tuumadesarmeerimises ja tuumarelva leviku tõkestamises naiste täielik, võrdne ja sisuline osalemine. Lisaks toonitab nõukogu, et **sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine** on ELi jaoks oluline valdkondadeülene prioriteet ning et sooline perspektiiv on oluline lõimida aruteludesse kõigi sammaste puhul. Nõukogu kordab, et on naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskavale pühendunud, mis väljendub muu hulgas selles, et ta toetab ja edendab naiste ja meeste võrdset osalemist ja juhtrolli massihävitusrelvade leviku tõkestamises, desarmeerimistegevuses ja relvastuskontrollis. Nõukogu kordab oma toetust **desarmeerimise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamise alasele haridusele**, millele massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise ELi konsortsium oma tegevusega kaasa aitab, ning noorte osalemisele tuumadesarmeerimises ja tuumarelva leviku tõkestamises.

I SAMMAS – DESARMEERIMINE

11. Nõukogu kinnitab oma vankumatut pühendumust **edendada tuumadesarmeerimist** kooskõlas NPT VI artikliga, eelkõige ülemaailmsete tuumarelvavarude üldise vähendamise kaudu ning võttes arvesse suurimaid tuumaarsenale omavate **tuumariikide erilist vastutust**.

12. Tuletades meelde NPT VI artiklist kõikidele tuumariikidele tulenevaid kohustusi, kordab nõukogu oma pühendumust **tuumaarsenalide edasisele vähendamisele** ning, rõhutades suurimate tuumaarsenalidega riikide erilist vastutust, kutsub tungivalt üles püüdma veelgi vähendada oma tuumaarsenale, sealhulgas strateegilisi ja mittestrateegilisi ning positsioonidele paigutatud ja paigutamata tuumarelvi. Nõukogu tervitab sellega seoses Ameerika Ühendriikide poolt korduvalt tehtud dialoogipakkumisi, kutsub **Venemaad** tungivalt üles sisuliselt osalema ning kutsub **Hiinat** üles andma oma panuse ning aktiivselt ja konstruktiivselt osalema. Nõukogu mõistab hukka **uue START lepingu** väidetava peatamise Venemaa poolt, kutsub Venemaad tungivalt üles viivitamata taastama vastavuse ja täitma kõiki oma kohustusi ning kutsub üles tegema kiiresti tööd **jätkulepingu** sõlmimiseks. Kui uue START lepingu kehtivus lõpeb enne sellise jätkulepingu sõlmimist, julgustab EL Ameerika Ühendriike ja Venemaad säilitama oma tuumaarsenali suhtes kokkulepitud piirangud.

13. Nõukogu mõistab kõige karmimalt hukka **Venemaa tegevuse, tuumaretoorika ja ähvardused kasutada** Ukraina-vastases agressioonisõjas **tuumajõudu**, mis on vastutustundetud, provokatiivne, ohtlik ja eskaleeriv. Venemaa tuumadoktriini viimane ajakohastatud versioon, mille peamine eesmärk on näidata jõudu ja heidutada Ukrainat edasi toetamast, ei sisalda Venemaa heidutuspoliitika põhimõtete hulgas enam rahvusvaheliste relvastuskontrolli kohustuste täitmist. Nõukogu on sügavalt mures Venemaa väljakuulutatud **tuumarelvade Valgevene territooriumile paigutamise pärast**. Nõukogu tuletab meelde Valgevene poolt Budapesti memorandumil alusel võetud kohustust „kõrvaldada kõik tuumarelvad oma territooriumilt“ ning kutsub mõlemat riiki üles selle otsuse tühistama. Nõukogu on kategooriliselt vastu tuumarelvade ja mis tahes muud liiki massihävitusrelvade väljatöötamisele ja paigutamisele **avakosmosesse**. Selliste relvade positsioonidele paigutamine kujutaks endast rahvusvahelise õiguse, sealhulgas avakosmoselepingu tõsisist ja ulatuslikku rikkumist.
14. Nõukogu on sügavalt mures **Hiina tuumaarsenali kiire ja läbipaistmatu laienemise** pärast, mis ei ole kooskõlas NPT-kohaste desarmeerimiskohustustega. Hiina doktriini, poliitika ja tuumaarsenali laienemise läbipaistmatus tekitab tõsisid kahtlusi **mitte esimesena kasutamise** poliitika usaldusväärsuses ja tekitab usaldamatust. Me julgustame Hiinat, kelle tuumaarsenal on suuruselt maailma kolmas ja kes on tuumariik NPT alusel, osalema riskide vähendamises ja relvastuskontrollis, sealhulgas suurendama läbipaistvust, looma vajalikud sideliinid vääririmõistmise vältimiseks ja selgitama oma strateegilisi eesmärke.
15. Nõukogu innustab tuumariike tungivalt jätkama arutelusid **usalduse suurendamise, läbipaistvuse, riskide vähendamise ja kontrollimise** üle, pannes aluse läbirääkimistele tulevaste jõuliste relvastuskontrolli lepingute ja vastava aruandluse üle. Kuigi riskide vähendamine ei asenda tuumadesarmeerimist, aitab see kaasa tuumasõja ärahoidmisele, võib mängida olulist rolli usalduse, kindlustunde ja prognoositavuse loomisel ning täiendab desarmeerimise ja relvastuskontrolli alaseid jõupingutusi. Seetõttu tuleks võtta konkreetseid riskide vähendamise meetmeid, sealhulgas meetmeid **tuumakonflikti ohu vähendamiseks**.

16. Nõukogu rõhutab vajadust edendada **ülemaailmset liitumist tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepinguga ja selle jõustumist** ning kutsub kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, eelkõige 2. lisas nimetatud riike, tungivalt üles selle lepingu eeltingimusteta ja viivitusteta allkirjastama ja ratifitseerima. Nõukogu kinnitab taas oma pühendumust tuumakatsetuste vastase normi säilitamisele ja tugevdamisele. Nõukogu kutsub kõiki riike üles järgima kehtivat **moratooriumi tuumarelvade katseplahvatuste** ja mis tahes muude tuumaplahvatuste suhtes ning hoiduma igasugusest tegevusest, mis on vastuolus lepingu eesmärgi ja mõttega. Mis tahes riigi tehtavad tuumarelvade katseplahvatused oleksid kahjulikud ja neil oleks destabiliseeriv mõju ülemaailmsetele massihävitusrelvade leviku tõkestamise alastele jõupingutustele ning rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule. Nõukogu kutsub **Venemaad üles võtma tagasi oma pretsedenditu otsuse tühistada** tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu **ratifitseerimine** ning seni austama tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu eesmärki ja otstarvet.
17. Nõukogu tunnustab **rahvusvahelise seiresüsteemi (IMS) ja rahvusvahelise andmekeskuse (IDC)** varajast kasutuselevõttu ja toimimist, mis on **Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni (CTBTO) ettevalmistuskomisjoni** töökindla kontrollisüsteemi kese. Selline kasutuselevõtmine enne tuumarelvakatsetuste üldise keelustamise lepingu jõustumist on andnud rahvusvahelisele üldsusele usaldusväärset ja neutraalset teaduslikku ja tehnilist teavet alates 1997. aastast tehtud tuumaplahvatuste katsetuste kohta ning on osutunud jõuliseks katsetustevastaseks ennetusmeetmeks. Sellega seoses on osutunud kasulikuks rahaline toetus, mida EL on alates 2006. aastast andnud üheksa järjestikuse nõukogu otsuse³ kaudu ning mida on andnud ka ELi liikmesriigid.
18. Nõukogu kordab oma üleskutset alustada viivitamata läbirääkimisi **lõhustuvate materjalide tootmise keelustamise lepingu (FMCT)** üle ja viia läbirääkimised kiiresti lõpule. Kuni lepingu jõustumiseni kutsub nõukogu Hiinat, mis on ainuke riik, kes ei ole seda teinud, ning kõiki teisi asjaomaseid riike kuulutama viivitamata välja ja säilitama **moratooriumi lõhustuvate materjalide tootmisele** tuumarelvade või muude tuumalõhkeseadmete jaoks.

³ Praegu [nõukogu 25. septembri 2023. aasta otsuse \(ÜVJP\) 2023/2064 \(liidu toetuse kohta Tuumarelvakatsetuste Üldise Keelustamise Lepingu Organisatsiooni \(CTBTO\) ettevalmistuskomisjoni tegevusele selle seire- ja kontrollivõimekuse tugevdamiseks\)](#) kaudu.

19. Seoses **uute kujunemisjärgus tehnoloogiate** ja eelkõige **tehisintellekti** arendamisega rõhutab nõukogu, kui oluline on säilitada inimkontroll tuumarelvade kasutamise otsuste üle. Nõukogu tervitab selles osas tehtud hiljutisi edusamme, sealhulgas Prantsusmaa, Ameerika Ühendriikide ja Ühendkuningriigi võetud kohustust säilitada inimkontroll ja kaasatus kõikide meetmete puhul, mis on olulised tuumarelvadega seotud tööhõive alaste suveräänsete otsuste tegemisel ja elluviimisel, ning Ameerika Ühendriikide ja Hiina vahelist kahepoolset kohustust selles valdkonnas. Nõukogu kutsub Venemaad ja teisi tuumariike üles seda eeskujuga järgima. Sellised tehnoloogiad võivad pakkuda ka võimalusi relvastuskontrollialasteks jõupingutusteks, näiteks seoses kontrolli ja seirega ning neid võimalusi tuleks analüüsida.
20. Kuigi kontroll ei ole eesmärk omaette, hõlbustaks **tuumadesarmeerimise kontrollimise** suutlikkuse edasine arendamine tuumadesarmeerimise edenemist. Nõukogu rõhutab tuumadesarmeerimise kontrollimise edendamisel mitmepoolse koostöö väärtust, korrates oma toetust tuumadesarmeerimise kontrollimise rahvusvahelisele partnerlusele ja muudele sarnastele formaatidele ning toetades konstruktiivset osalemist tuumadesarmeerimise kontrollimise alase ÜRO teadus- ja tehnikaekspertide rühma loomises.
21. Nõukogu tunnistas tuumarelvavabade riikide õigustatud huvi saada tuumariikidelt selgeid **julgeolekutagatise** tuumarelvade kasutamise või kasutamise ähvardamise kohta. Negatiivsed julgeolekutagatised on siduva ja kokkulepitud julgeolekukorra olulised komponendid, mis tugevdavad tuumarelvade leviku tõkestamise režiimi, aitavad kaasa usalduse suurendamisele ja tuumadesarmeerimisele ning suurendavad piirkondlikku ja ülemaailmset julgeolekut. Nõukogu kordab oma tungivat üleskutset Venemaale lõpetada **Budapesti memorandumist** tulenevate kohustuste rikkumine.

II SAMMAS – MASSIHÄVITUSRELVADE LEVIKU TÕKESTAMINE

22. Nõukogu rõhutab tungivat vajadust **käsitleda otsustavalt mitmeid olemasolevaid tuumarelva levikuga seotud probleeme**, et säilitada ja tugevdada NPT positiivseid tulemusi selles valdkonnas. Nõukogu tõstab esile **Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) kaitsemeetmete süsteemi**, mis on NPT põhikomponent ning rõhutab kui oluliseks ta peab IAEA volitusi ning selle erapooletut, sõltumatut ja objektiivset rolli.
23. Nõukogu tuletab meelde Venemaa põhjendamatu ja ebaseadusliku täiemahulise agressioonisõja tõsist mõju **Ukraina kaitsemeetmetele**, eelkõige võib esile tõsta Ukraina Zaporizžja tuumaelektrijaama ebaseadusliku hõivamise ja militariseerimise. Nõukogu kutsub Venemaad üles viivitamata ja tingimusteta lahkuma Ukraina Zaporizžja tuumaelektrijaamast ning järgima kõiki asjakohaseid ÜRO Peaassamblee ja IAEA resolutsioone. EL ja selle liikmesriigid jätkavad rahvusvahelise õiguse järgimist ning Ukraina suveräänsuse, sõltumatuse ja territoriaalse terviklikkuse täielikku austamist tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides. Sõjaline tegevus seab jätkuvalt kahtluse alla IAEA kaitsemeetmete rakendamise Ukraina üldiste kaitsemeetmete lepingu ja selle lisaprotokolli alusel. Nõukogu tervitab asjaolu, et IAEA on jätkanud kaitsemeetmete rakendamist ja kohapealse kontrolli läbiviimist Ukrainas, ning rõhutab, kui oluline on, et IAEA saaks seda jätkuvalt teha kooskõlas NPT III artikliga ning Ukraina üldiste kaitsemeetmete lepingu ja selle lisaprotokolliga. Nõukogu on IAEA-le tänulik kogu tema töö eest tuumaohutuse ja -julgeoleku riskide leevendamisel ning kordab oma üleskutset, et IAEA ekspertidele antaks täielik, õigeaegne ja piiramatu juurdepääs Ukraina Zaporizžja tuumaelektrijaama kõigile taotletud asukohtadele, teabele ja personalile.

24. EL on alati omanud selget seisukohta, et **Iraanil** ei tohi kunagi lubada püüda omandada ega arendada tuumarelvi. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega, mis taaskehtestati pärast läbivaatamisprotsessi lõpuleviimist, nähakse ette kohustused kõigile ÜRO liikmesriikidele ja otsustatakse, et Iraan peab peatama mitu tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tuumaenergiaalast tegevust. EL on sügavalt mures selle pärast, et Iraan on tõsiselt piiranud oma koostööd IAEA-ga, ning kutsub Iraani üles kiiresti täitma NPT-st tulenevaid õiguslikult siduvaid tuumaenergiaalaste kaitsemeetmetega seotud kohustusi ning jätkama viivitamata täielikku koostööd IAEA-ga. EL ja selle liikmesriigid on jätkuvalt pühendunud diplomaatiale ja läbirääkimistele, mis on ainus viis Iraani tuumaküsimusele püsiva lahenduse leidmiseks. Nõukogu kutsub kõrget esindajat üles jätkama poliitiliste ja diplomaatiliste jõupingutuste toetamist, et leida läbirääkimiste teel lahendus kooskõlas taaskehtestatud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide sätetega.

25. Nõukogu kordab **Korea Rahvademokraatlikule Vabariigile (KRDV)** esitatud üleskutset loobuda kõigist oma massihävitusrelvadest, ballistilistest raketidest ja olemasolevatest tuumaprogrammidest täielikult, kontrollitaval ja pöördumatul viisil, nagu on nõutud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2397 (2017). Nõukogu nõuab, et KRDV hakkaks tuumarelvavaba riigina taas täielikult järgima NPT-d ja selle üldiste kaitsemeetmete lepingut, jõustaks lisaprotokollid, hoiduks tuumarelvade ja ballistiliste raketide katsetamisest, taastaks oma varasema kohustuse kehtestada moratorium kõikidele raketide väljatulistamistele ja tuumakatsetustele ning allkirjastaks ja ratifitseeriks üldise tuumakatsetuste keelustamise lepingu. KRDV-d ei aktsepteerita kunagi NPT alusel tuumarelva omava riigina ja tal ei ole sellega seoses muud eristaatust. Nõukogu kutsub KRDV-d tungivalt üles pidama sisulisi arutelusid kõigi asjaomaste pooltega, et luua alus püsivale rahule ja julgeolekule ning astuda samme Korea poolsaare täieliku, kontrollitava ja pöördumatu tuumarelvavabaks piirkonnaks muutmise saavutamiseks.

26. Nõukogu väljendab sügavat muret selle üle, et **alates 2024. aastast on aset leidnud Venemaa häiriv seisukohamuutus KRDV tuumarelvavabaks piirkonnaks muutmise küsimuses**, mille puhul on tegemist vastutasuga Ukraina-vastase agressioonisõja toetamise eest ning mis õõnestab aastakümneid kestnud massihävitusrelvade leviku tõkestamise alaseid jõupingutusi. Kõik asjakohaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide kohaselt kehtestatud ÜRO sanktsioonid jäävad täielikult kehtima. Nõukogu tervitab mitmepoolse sanktsioonide järelevalverühma loomist, kuni on võimalik taastada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1718 (2006) alusel loodud ÜRO Julgeolekunõukogu komitee eksperdirühm, mille volituste pikendamise suhtes esitas Venemaa veto. Nõukogu mõistab resoluutselt hukka Venemaa jätkuva ebaseadusliku sõjalise koostöö KRDV-ga, eelkõige KRDV vägede siirmise ja relvade, sealhulgas ballistiliste raketide üleandmise Venemaale, millega rikutakse jämedalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, ning kutsub mõlemat riiki üles need tegevused viivitamata lõpetama ning kutsub kõiki riike üles asjakohaseid ÜRO resolutsioone täielikult rakendama.
27. Nõukogu toetab IAEA koostööd **Süüriaga** ja käimasolevat protsessi kaitsemeetmetega seotud lahendamata küsimuste lahendamiseks, tervitab seni tehtud jõupingutusi ning kutsub Süüria üleminekuvõime üles jätkama konstruktiivset koostööd. EL kutsub Süüriat tungivalt üles sõlmima ja jõustama lisaprotokollid, et taastada usaldus selle vastu, et tema tuumategevus on rahumeelne.
28. Nõukogu tunnustab olemasolevate **tuumarelvavabade tsoonide** tähtsust rahvusvahelise rahu ja julgeoleku jaoks ning kordab oma kohustust rakendada NPT 1995. aasta läbivaatamiskonverentsi resolutsiooni Lähis-Ida kohta. Nõukogu tervitab ÜRO konverentsi kuue istungjärgu korraldamist, millel käsitleti **tuumarelv- ja muude massihävitusrelvade vaba tsooni loomist Lähis-Idas**, ja nende tulemusi. Nõukogu tuletab meelde, et tuumarelvavabu tsoone saab luua üksnes asjaomase piirkonna riikide vahel vabalt sõlmitud kokkulepete alusel. EL kutsub kõiki sidusrühmi tungivalt üles alustama kiiresti sisulisi konsultatsioone, et luua kaasav ja konsensusel põhinev protsess Lähis-Ida käsitleva 1995. aasta resolutsiooni rakendamiseks.

29. IAEA kaitsemeetmed on NPT oluline osa ja need aitavad luua rahumeelset tuumakoostööd soodustava keskkonna. **Üldiste kaitsemeetmete lepingud** koos **lisaprotokolliga** moodustavad praeguse IAEA kontrollistandardi vastavalt NPT III artiklile. Nõukogu kordab oma üleskutset nende viivitamatuks ülemaailmseks kohaldamiseks. Nõukogu kutsub tungivalt asjaomaseid riike, eelkõige neid, kes kohaldavad algset versiooni või ehitavad tuumaelektrijaamu või uurimisreaktoreid, muutma või tühistama oma nn **väikeste koguste protokolle**.
30. Tõhus **ekspordikontroll** on äärmiselt oluline, et täita NPT III artiklist ja kõigist asjakohastest ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidest tulenevaid tuumarelva leviku tõkestamise kohustusi. Nõukogu kutsub kõiki riike üles järgima asjakohaste mitmepoolsete ekspordikontrollirežiimide, sealhulgas **Zanggeri komitee** ja **tuumatarneriikide grupi** suuniseid. Need režiimid annavad erapooletuid suuniseid, et tagada massihävitusrelvade levikuga seotud probleemide lahendamine. Need suurendavad usaldust, mis aitab hõlbustada tuumatehnoloogia ja teaduslike teadmiste seaduslikku siiret rahuotstarbeliseks kasutamiseks, säilitada prognoositavat ja läbipaistvat raamistikku ja täpselt määratletud võrdseid tingimusi rahvusvahelises tuumakaubanduses ning parandada üldist kaubandust ja majanduskasvu, eelkõige arengumaades.
31. Nõukogu kordab oma tõsist muret **massihävitusrelvade kandesüsteemide**, näiteks **ballistiliste raketite** ja nendega seotud tehnoloogia **leviku** pärast, tuletab meelde oma tugevat toetust **raketitehnoloogia kontrollirežiimile** ning kutsub kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, üles ühinema **ballistiliste raketite leviku tõkestamist käsitleva Haagi tegevusjuhendiga**.

III SAMMAS – TUUMAENERGIA RAHUOTSTARBELINE KASUTAMINE

32. Nõukogu kinnitab taas oma toetust **NPT osalisriikide** võõrandamatule **õigusele arendada tuumaenergia ja -tehnoloogia rahuotstarbelist uurimist, tootmist ja kasutamist**, mis toimub diskrimineerimiseta ja kooskõlas lepingu I ja II artikliga (nagu on kajastatud selle IV artiklis), sealhulgas IAEA tehnilise koostöö programmi raames, kooskõlas selle põhikirjaga.
33. Nõukogu tunnistab **tuumateaduse ja -tehnoloogia võimalikku panust sellistes valdkondades nagu inimeste tervis, põllumajandus, toiduga kindlustatus ja toiduohutus, veemajandus, kliimamuutused, keskkonnakaitse või kultuuri- ja looduspärandi säilitamine**. Kõik need valdkonnad on otseselt seotud kestliku arengu tegevuskavaga 2030 ja IAEA-l on selles oluline roll. Nõukogu tunnistab IAEA asjaomast tegevust, sealhulgas selle peadirektori käivitatud olulisi algatusi, nagu „Rays of Hope“, „ZODIAC“, „NUTEC Plastics“ ja „Atoms4Food“. Samuti rõhutab nõukogu, et 2024. aastal toimus edukalt tuumateadust, -tehnoloogiat ja -rakendusi ning tehnilise koostöö programmi käsitlev IAEA ministrite konverents, ning tunnistab, et selle raames vastu võetud ministrite deklaratsioon näitab kasvavat huvi tuumateaduse ja -tehnoloogia rahuotstarbelise kasutamise vastu.
34. Nõukogu toob esile, et EL ja selle liikmesriigid toetavad jätkuvalt tegevusi, mille eesmärk on hõlbustada koostööd tuumatehnoloogia rahuotstarbelise kasutamise valdkonnas ning pakkuda tehnilist eksperdi- ja oskusteavet. ELi liikmesriigid on IAEA tehnilise koostöö programmi suurimaid rahastajaid. Ka Euroopa Komisjon annab panuse nii IAEA-sse kui ka kahepoolsete projektide kaudu, sealhulgas oma Teadusuuringute Ühiskeskuse antava mitterahalise toetuse näol.

35. Nõukogu tunnistas vajadust tagada energiapuudulikkus ning austada riikide õigust otsustada oma energiaallikate jaotuse üle ja valida kõige sobivamad tehnoloogiad, et ühiselt saavutada 2030. aasta kliimaeesmärk ja potentsiaalselt leevendada **globaalse soojenemise** tagajärgi. Nõukogu tunnistas, et CTBTO ajutise tehnilise sekretariaadi poolt alates 1996. aastast kogutud ning teadusuuringuteks ja teaduslikeks eesmärkideks kättesaadavaks tehtud teaduslikel andmetel, mis aitavad kaasa kliimamuutuste mõistmisele ja leevendamisele, on ainulaadne väärtus. Nõukogu toonitab samuti asjaomaste rahvusvahelise seiresüsteemi jaamade olulist panust UNESCO raames loodud rahvusvahelisse tsunamiteabekeskusesse.
36. Nõukogu kordab oma pühendumust **tuumaohutuse ja -julgeoleku ning tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete kõrgeimatele standarditele**, mis on väga olulised tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise vastutustundliku, ohutu ja turvalise arendamise seisukohast. Euroopa Komisjon on Euratomi kaudu taganud aastakümneid tuumamaterjali kontrolli Euroopas ning tegutsenud IAEA usaldusväärse partnerina tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete valdkonnas. Komisjon on jätkuvalt oluline tugisammas, aidates märkimisväärselt kaasa ülemaailmsetele tuumarelvade leviku tõkestamise alastele jõupingutustele. Nõukogu rõhutab sellega seoses IAEA kesksel rollil ja ELi märkimisväärset panust, sealhulgas tuumaohutusalase koostöö Euroopa instrumendi ja nõukogu 19. veebruari 2024. aasta otsuse (ÜVJP) 2024/656 (liidu toetuse kohta Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tegevusele tuumajulgeoleku valdkonnas) kaudu.
37. Nõukogu innustab kõiki riike, kes ei ole seda veel teinud, järgima **rahvusvahelisi tuumaohutuse ja -julgeoleku alaseid konventsioone**, sealhulgas tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni ja selle muudatust ning tuumaterrorismi tõkestamise rahvusvahelist konventsiooni, ning muid dokumente, nagu IAEA kiirgusallikate ohutuse ja julgeoleku alane tegevusjuhend. Nõukogu rõhutab vajadust tuumaohutust ja -julgeolekut pidevalt parandada, et töötada välja ja võtta kasutusse uus tehnoloogia kogu kütusetsükli jaoks, sealhulgas seoses **väikeste moodulreaktorite** kontseptsiooniga. Võttes arvesse, et mõned partnerriigid otsustavad tuumaenergia kasuks, kordab nõukogu vajadust jätkata piirkondlikult, ELi piiride vahetus läheduses ja ülemaailmsel tasandil kõrgeimate tuumaohutus-, keskkonna- ja läbipaistvusstandardite edendamist ja toetamist.

38. Nõukogu on mures rahuotstarbel kasutatavate **tuumarajatiste vastu suunatud relvastatud rünnakute** võimaliku mõju pärast, tuleb meelde, kui oluline on toetada IAEA seitset sammast tuumaohutuse ja -julgeoleku tagamiseks relvakonfliktides, ning kutsub riike üles hoiduma sellistest meetmetest, kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Nõukogu toonitab, kui keeruline on rakendada tuumaenergiaalaseid kaitsemeetmeid ja kontrollida tuumamaterjali kõrvaesuunamist relvakonflikti olukordades ning sellest tulenevaid tuumarelva leviku riske. Võtame teadmiseks IAEA peakonverentsi asjakohased resolutsioonid rahuotstarbel kasutatavate tuumarajatiste vastu suunatud relvastatud rünnakute kohta, kooskõlas rahvusvahelise õiguse, sealhulgas ÜRO põhikirja, Genfi konventsioonide ja nende lisaprotokollidega.
39. Nõukogu kordab oma sügavat muret **tuumaohutuse ja -julgeolekuga seotud riskide pärast, mille on põhjustanud Venemaa põhjendamatu ja ebaseaduslik täiemahuline agressioonisõda Ukraina vastu**. EL tuleb meelde, kui tähtis on toetada IAEA seitset sammast tuumaohutuse ja -julgeoleku tagamiseks relvakonfliktides ning viit põhimõtet tuumaohutuse ja -julgeoleku tagamiseks Ukraina Zaporizžja tuumaelektrijaamas. Reaktorite võimalikku taaskäivitamist selles jaamas saab kaaluda alles siis, kui ohutus- ja julgeolekutingimused on täidetud ning rajatis on antud tagasi Ukraina pädeva reguleeriva asutuse õiguspärase kontrolli ja järelevalve alla. Kõik katsed ühendada see jaam Venemaa energiavõrguga on vastuvõetamatud ja suurendaksid veelgi juba niigi tõsiseid tuumaohutusega seotud riske. Nõukogu kinnitab oma tugevat toetust IAEA missioonidele kõigis Ukraina tuumarajatistes ning selle järelevalvele elektrialajaamades. EL kutsub Venemaad tungivalt üles hoiduma rünnakutest sellise taristu vastu, kuna need kujutavad endast tõsist ohtu tuumaohutusele ja -julgeolekule.
-